

Αριθμ. Πρωτ. ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ: 1234
Ημερομ. Κατάθεσης: 16/11/2021

Δευτέρα 15/11/2021

ΕΡΩΤΗΣΗ

Προς τον υπουργό Υποδομών και Μεταφορών

Θέμα : Η τσιμεντοποίηση μέρους του Μεγάλου Ρέματος Ραφήνας είναι παράτυπη, αντι-περιβαλλοντική και επικίνδυνη.

Οι κάτοικοι της Ανατολικής Αττικής αγωνιούν για το μέλλον της περιοχής τους και τη διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος, το οποίο βάλλεται από την κλιματική αλλαγή αλλά και από τις κυβερνητικές αποφάσεις. Ένα από τα κρίσιμα θέματα διαχείρισης του φυσικού πλούτου της Αττικής είναι η «διευθέτηση» στο Μεγάλο Ρέμα της Ραφήνας.

! Το Υπουργείο Υποδομών & Μεταφορών στις 21/9/21 προχώρησε σε δημοπράτηση του έργου «Διευθέτηση-Οριοθέτηση ρέματος Ραφήνας και συμβαλλόντων κλάδων», κόστους 86εκ.ευρώ. Πρόκειται για ένα έργο που θα εγκιβωτίσει με τσιμέντο και συρματοκιβώτια 17km φυσικού ρέματος (15km Μεγάλο Ρέμα και 2 Km ρέμα Βαλανάρη. Στην περιοχή του υγροτόπου της εκβολής και συγκεκριμένα σε μήκος 860m, το έργο προβλέπει πλήρη σκυροδέτηση της κοίτης και των πρανών, ανύψωση τοιχίου ύψους 1,40m πλευρικά της κοίτης και άλλες τσιμεντένιες κατασκευές που απαιτούν πλήρη εκσκαφή της κοίτης.

Όπως ίσως γνωρίζετε, η εκβολή του ρέματος Ραφήνας αποτελεί σημαντικό υγρότοπο Α΄ Προτεραιότητας βάσει του ν.4277/2014 (Ρυθμιστικό Σχέδιο Αθήνας). Ο υγρότοπος είναι οριοθετημένος με συντεταγμένες στο αρ.54 του ν.4559/2018. Φιλοξενεί 125 είδη πτηνών, 23 από τα οποία του Παραρτήματος Ι της Οδηγίας 2009/147/ΕΚ και 6 του Ελληνικού Κόκκινου Βιβλίου των απειλούμενων πτηνών, 3 απειλούμενα είδη ψαριών (Anguilla Anguilla- κρίσιμως κινδυνεύον, Pelasgus Marathonicus-σχεδόν απειλούμενο) και 1 απειλούμενο μακροασπόνδυλο (Potamon fluviatile – σχεδόν απειλούμενο). Μάλιστα, σύμφωνα με υπόμνημα του ΕΛΚΕΘΕ (Στ.Ζόγκαρης, 11/4/2019) «Πρόσφατες αναλύσεις ορνιθολογικών δεδομένων (για την περιοχή) μας έχουν δείξει ότι σε συνδυασμό με τον μικρό υγρότοπο της Αρτέμιδας, η περιοχή της Εκβολής του Μεγάλου Ρέματος και της Πετρέζας (μαζί με τον Λουτρό στον Κάμπο των Σπάτων) πληροί τα κριτήρια ένταξης για τον καθορισμό Σημαντικής Περιοχής για τα Πουλιά (IBA) και Ζώνης Ειδικής Διατήρησης στα πλαίσια του δικτύου Natura 2000» Οι υγρότοποι προστατεύονται ως οικοσυστήματα/βιότοποι από τις Ευρωπαϊκές Οδηγίες 92/43/ΕΟΚ, 2000/60/ΕΚ, 2009/147/ΕΚ, 2007/60/ΕΕ, λόγω της τεράστιας σημασίας τους για τη βιοποικιλότητα, την ποιότητα του νερού, την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής (δέσμευση CO2, προστασία της ακτογραμμής από τη διάβρωση κλπ).

2. Το Μεγάλο Ρέμα Ραφήνας στο πεδινό του τμήμα χαρακτηρίζεται από δύο μεγάλα πλημμυρικά πεδία στην πεδιάδα των Σπάτων (Αρίωνος και Πετρέζα). Οι περιοχές είναι **αδόμητες** και περιέχουν αμπελοκαλλιέργειες ή εγκαταλελειμμένα χωράφια. Οι περιοχές αυτές σε μεγάλες βροχοπτώσεις κατακλύζονται από τα νερά του ρέματος, δημιουργώντας τεράστιους υγροτόπους. Έτσι εκτονώνουν το πλημμυρικό νερό, που απορροφάται σταδιακά από τον υδροφόρα και **δεν καταλήγει στη δομημένη** περιοχή της εκβολής, μειώνοντας τον κίνδυνο πλημμύρας. Στις περιοχές αυτές το έργο προβλέπει τη χάραξη μίας βασικής κοίτης αντί για τις πολλές μικρότερες που έχουν δημιουργηθεί φυσικά, με στόχο τον περιορισμό του νερού σε ένα κανάλι και την αποφυγή κατάκλυσης. Η παρέμβαση αυτή, εκτός από αντιπεριβαλλοντική, αφού θα καταργήσει τους υγροτόπους που προαναφέρονται, είναι και άκρως επικίνδυνη για πρόκληση πλημμυρικών φαινομένων στη Ραφήνα, στην περιοχή της εκβολής. Κρίνουμε ότι το πλημμυρικό πεδίο πρέπει να οριοθετηθεί και να παραμείνει αδόμητο όπως είναι σήμερα.

3. Ο ν.4258/2014 ορίζει ότι τα έργα διευθέτησης/οριοθέτησης γίνονται για περίοδο επαναφοράς T50 (προστατεύουν από πλημμύρα που μπορεί να συμβεί στατιστικά 1 φορά στα 50 χρόνια), εκτός αν ο φάκελος έργου ορίζει κάτι διαφορετικό. Στην περίπτωση της Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ) διευθέτησης/οριοθέτησης ρέματος Ραφήνας και συμβαλλόντων κλάδων, ο φάκελος έργου δεν ορίζει κάτι διαφορετικό. Σύμφωνα δε με τη ΜΠΕ, για να επιτευχθεί το T50 απαιτούνται **αθροιστικά** εγκιβωτισμός των 17km και δημιουργία φράγματος στην πεδιάδα των Σπάτων. Η ΜΠΕ προτείνει το χωρισμό του έργου σε δύο φάσεις Α κ Β με χρονική απόσταση τουλάχιστον 10 ετών, όπου η Β φάση θα επανεξεταστεί από μηδενική βάση. Η αδειοδότηση όμως του έργου έγινε μόνο για την Α φάση δηλαδή μόνο για τον εγκιβωτισμό των 17km, παρέμβαση μάλιστα που σύμφωνα με τη ΜΠΕ **αυξάνει** την παροχή στην κατάντη περιοχή της εκβολής από 485m³/sec σε 542m³/sec. Επιπλέον, με την πρώτη φάση του έργου, εξασφαλίζεται προστασία από πλημμύρες για περίοδο επαναφοράς **μόλις** T20. Είναι προφανές ότι λόγω της κλιματικής αλλαγής πρέπει να λαμβάνονται μακρόπνοα μέτρα πρόληψης των πλημμυρών, διότι οι βροχοπτώσεις ολοένα και εντείνονται ξεπερνώντας κατά πολύ το όριο T50. Ο κίνδυνος πλημμυρών έχει αυξηθεί και λόγω των καταστροφικών πυρκαγιών που ξεσπούν κάθε καλοκαίρι. Επιπλέον, έχει αποδειχθεί ότι τα εγκιβωτισμένα ρέματα είναι πολύ πιο επικίνδυνα για τους ανθρώπους και τις περιουσίες τους σε περίπτωση υπερχειλίσης.

Να σημειωθεί εδώ ότι το Προεδρικό Διάταγμα ΠΔ οριοθέτησης που εκδόθηκε στις 28/7/21(ΦΕΚ 498/Δ/2021) δύναται να προσβληθεί στην εξ αναβολής δικάσιμο κατά της οριοθέτησης που έχει οριστεί από το Ε' τμήμα του ΣτΕ για 26/1/2022. Ωστόσο, χωρίς να έχει εκπνεύσει η δυνατότητα ακύρωσης του ΠΔ, η κυβέρνησή σας προχώρησε σε δημοπράτηση.

Λαμβάνοντας υπόψη όλα τα παραπάνω,

Ερωτάται ο Υπουργός:

- Ποια είναι η σκοπιμότητα του αντιπλημμυρικού έργου στην αδόμητη πεδιάδα των Σπάτων και γιατί η οριοθέτηση δε συμπεριέλαβε το πλημμυρικό πεδίο, όπως επιβάλλει η Ευρωπαϊκή Οδηγία 2007/60/ΕΕ?
- Βάσει ποιου σκεπτικού προχωράτε ένα έργο που θα στοιχίσει **86εκ ευρώ**, θα καταστρέψει ένα πολύτιμο για την Αττική οικοσύστημα και θα περάσουν 10 χρόνια για να διαπιστωθεί αν είναι επαρκές ή όχι; Εν τω μεταξύ ποιος θα είναι υπεύθυνος για τυχόν υπερχειλίσεις και καταστροφές;

- Με βάση ποια διαδικασία προχωρήσατε στη δημοπράτηση του έργου (και σε τυχόν απαλλοτριώσεις) τη στιγμή που εκκρεμεί ακόμη στο ΣτΕ προσφυγή κατοίκων και συλλόγων της περιοχής κατά της οριοθέτησης?

Η ερωτώσα βουλευτρια

Μαρία Απατζίδα